

Жусупбек ШАРИПОВ,
*Надзвичайний і Повноважний Посол
Киргизької Республіки в Україні*

ТУРИСТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ КИРГИЗЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

Сучасний Киргизстан розташований у північно-східній частині Центральної Азії та межує з Казахстаном, Узбекистаном, Таджикистаном і Китаєм. Його територія становить 200 тис. кв. км.

Уперше детально про існування киргизів згадано в історичних записях II століття до нашої ери, які залишив після себе давньокитайський літописець Сима Цянь. Із цього приводу там зазначено, що Киргизька держава розташована біля країни споріднених їй хунів і має територію 3,5 тис. верст, 100 тис. населення й 80-тисячне військо. Опираючись на ці історичні факти, у 2002 році Генеральна Асамблея ООН ухвалила резолюцію про визнання «2200-річчя киргизької державності». Проте слід зазначити, що чимало істориків із багатьох країн на підставі археологічних знахідок та збережених історико-культурних пам'яток визначають і давніші періоди існування Киргизької держави. Зокрема, нещодавно вчені знайшли назву «киргиз» в офіційних літописах Китаю, датованих X століттям до нашої ери.

Історичною долею народи стародавнього Киргизстану опинилися біля витоків і в центрі формування найбільшого економічного й культурного феномена світової історії – Великого шовкового шляху. Киргизстан став тим місточком, який з'єднував Захід і Схід, адже мав чудове географічне положення на торгових маршрутах і вбирав у себе різні культурні надбання.

Територією Киргизстану проходили три гілки стародавнього караванного шляху: памиро-алайська, південна й північна. Усі вони пролягали через високогірні перевали Тянь-Шаню й Паміру. Близько 15 століть пов'язували ці дороги Схід і Захід. Цікаво, що напрямки Великого шовкового шляху протягом тисячоліть постійно змінювалися, на відміну від маршрутів караванних шляхів, що пролягають через Киргизстан, який можна вважати своєрідним «стражем гірських воріт» цієї давньої дороги караванів.

Гірське озеро Ала-Куль, що розташоване на висоті 3532 м

Ala-Kul, mountain lake lying at an altitude of 3,532 m

Іссик-Куль – озеро в Тянь-Шані, у Киргизстані, розташоване на висоті 1608 м

Issyk-Kul, lake in Tien Shan, Kyrgyzstan, lying at an altitude of 1,608 m

Крім природних, Киргизстан багатий на історико-культурні пам'ятки, а надто вздовж Великого шовкового шляху, що став одним із найважливіших досягнень в історії світової цивілізації. Найдовша й найголовніша його ділянка пролягала через території Центральної Азії, зокрема й Киргизстану. Тут минали каравани купців, а місцями їхніх зупинок були заїжджий двір Таш-Рабат, підніжжя священної гори Сулайман-Тоо, вежа Бурана та місто Узген, у серці якого нині створено Узгенський археологічно-архітектурний музейний комплекс.

У XXI столітті туризм уміщує в собі не лише економічний складник, а й соціально-культурний, дипломатичний і політичний. Завдяки туризмові між собою тісно переплетено інтереси культур, транспортні вузли й питання безпеки більшості держав і регіонів світу. Сфера туризму – одна з пріоритетних та експортоорієнтованих галузей економіки в Киргизстані. На позитивну динаміку розвитку туризму в Киргизстані вплинули проведені в 2014–2018 роках Усесвітні ігри кочівників, які зробили величезний внесок у культурне й духовне збагачення суспільства, пізнання історії кочової цивілізації киргизького народу. Всесвітні ігри кочівників створили сприятливий імідж Киргизстану як перспективної туристичної країни в Центральній Азії. Цю подію детально висвітлили в престижних світових ЗМІ, як-от «Forbes», «National Geographic Traveler», «Financial Times», «The Guardian», а також відзначили на рівні міжнародних рейтингів та організацій («Global Spots 2013», «World travel and tourism council»). Крім того, міжнародні видавництва «The Guardian» і «Lonely Planet» включили Киргизстан до топ-10 і топ-5 рекомендованих країн світу для відвідування у 2019 році.

Киргизстан – держава величних гірських пасм Тянь-Шаню й Паміро-Алаю, які становлять 90 відсотків території цього первозданної краси куточка з покрояним рельєфом, розташованого в серці Центральної Азії. На території Киргизстану – 29 гірських вершин, висота яких перевищує 4000 метрів, і 45 піків понад 3000 метрів заввишки, які здобули цій землі славу «Країни небесних гір». Шанувальників пішохідного туризму та любителів їздити верхи в Киргизстані чекають понад 200 туристичних маршрутів. А для альпіністів ця країна може з гордістю запропонувати деякі з найвищих вершин світу, що підносяться більш ніж на 7000 метрів над рівнем моря: знамениті піки Перемоги (7439 м) і Хан-Тенгри (7010 м).

У киргизькій частині Тянь-Шаню понад 2000 високогірних озер. Курорти й гостьові будинки, що розташовані навколо озера Іссик-Куль, одного з найглибших у світі (702 м), пропонують своїм гостям насолодитися пляжним відпочинком у центрі Азії. Назва цієї помірно солоної водойми, яку живлять сотні підземних джерел, означає «гаряче озеро», адже Іссик-Куль ніколи не замерзає. Від споглядання гірських вершин довкола в мандрівників перехоплює подих. Це гірське кільце захищає озеро від

Бурхлива річка ущелини Чон Ак Суу, що розташована в 60 км від міста Чолпон-Ата

Wild river of Chon Ak-Suu Gorge located 60 km away from Cholpon-Ata

Тянь-Шань — гірська система в Центральній Азії, що простяглася на території Казахстану, Узбекистану, Киргизстану та Китаю

Tien Shan, mountain system in Central Asia stretching through Kazakhstan, Uzbekistan, Kyrgyzstan, and China

холодних повітряних мас, які проникають із півночі, і гарячих повітряних струменів, що піднімаються з півдня, у такий спосіб забезпечуючи приємний і комфортний мікроклімат, який пропонує мандрівникам усі умови для відпочинку й релаксації. Бриз, що дме в бік озера з гір, низька вологість, чисте повітря, велика кількість сонячного тепла, насичена корисними мінералами вода, гарячі джерела й лікувальні грязі поліпшать здоров'я та настрій усіх гостей берегів Іссик-Куля. А любителі спорту, безперечно, уподобають прогулянки під вітрилом. Ще одна високогірна цікавинка – озеро Сон-Куль, що розташоване на висоті більш ніж 3000 метрів над рівнем моря й також приваблює мандрівників з усього світу.

До послуг лижників у Киргизстані – 13 гірськолижних курортів. Гірські вершини народжують стрімкі річки, манливі для шанувальників рафтингу й каякінгу. Річка Чу, що прорізала собі шлях крізь Боомську ущелину, є головною киргизькою ареною для екстремального сплавляння.

Киргизстан – прекрасне місце для етнографічного туризму. Близько 5000 об'єктів історичної та культурної спадщини, розсіпані по всій республіці, дають змогу зазирнути в найдавніше минуле країни. На півдні країни туристів приваблює місто Ош, розташоване в культурній оазі Ферганської долини. У 2000 році місту виповнилося 3000 років, і до цієї нагоди було організовано заходи під егідою Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури. У самому серці міста – на горі Сулайман-Тоо, названій так на честь пророка Соломона, – розташовано 101 ділянку з петрогліфами, які зображують людей і тварин, а також 17 древніх місць поклоніння, котрі свідчать про те, що ця гора відігравала важливу роль у релігійних обрядах давніх народів. Гора, що стоїть на перехресті артерій Шовкового шляху, є об'єктом культурної спадщини ЮНЕСКО. Киргизстан має багаті надбання й традиції кочової культури, яка стала невіддільною частиною національної ідентичності киргизького народу.

Сміливіше в дорогу! І Ви побачите чудові архітектурні споруди, мальовничу природу, озера й сліпучі вершини гір. Ласкаво просимо до Киргизстану!